

בהר בחוקותי (312)

האדם עושה רצון קונו או שהוא עושה רצון עצמו. כי רצונו של הקב"ה הוא שהאדם יעשה הדבר בשלימות הראויה, ללא כל חריגות, ואם האדם הולך אחר רצונו שלו, תמיד ימצאו בקיעים בחומת המצוה. ולמשל: כל אחד יודע את המובא בשולחן ערוך אורח חיים (סי קכד): לא ישיח שיחת חולין בשעה ששליח צבור חוזר התפילה, ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערין בו, וכו'... ובכל אופן, למרות שיודעים את ההלכה החמורה הזו, יש מדברים בחזרת הש"ץ. ואם נשאל אותם, הכיצד, הרי כתוב: לא ישיח וכו', ואם שח הוא חוטא, ישיבו לך: כן, אבל רק מילה אחת... נו ואיפה כתוב בשו"ע שמילה אחת מותר? זה ההבדל אם עושים את רצונו של הקב"ה, כעבד של ממש, או אם מקיימים את רצונו שלו. כי רצון של הקב"ה הוא שלא ידברו אף מילה, ואף מילה זה אף מילה! ואם עושים את הרצון שלי, אז מה כבר יקרה אם אדבר מילה אחת.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

בחוקותי

אם בְּחֻקֵי תִלְכוּ (כו. ג.)

שתהיו עמלים בתורה (רש"י). מפני מה נקט הכתוב לשון 'חוק' לענין הציווי לעמל התורה, כלום לא מן הראוי היה לו לומר 'אם בתורת תלכו'. אולם היא הנותנת, עמל התורה אינו כסתם לימוד גרידא. עמל התורה רצוף הסתרים וקשיים, מכשולים ומהמורות. וכך אמרו חז"ל: ליגמר אינש והדר ליסבר (ע"ז יט.), וכן שנינו: במי אתה מוצא חמאה של תורה, במי שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה (ברכות סג.). אכן, זו דרכו של עמל התורה, שמשום כל הקשיים שבפניהם ניצג האדם, בתחילה אינו מוצא בה טעם, כאותם חוקים אשר אין האדם יורד לסוף טעמם ושורשם.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

וּנְתַנֶּה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִיּוֹ (כו. ד.)

יש לדרקדק, שבברכה כתיב: "וּנְתַנֶּה הָאָרֶץ יְבוּלָה", וכן: "וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִיּוֹ". ובקללה כתיב (כו. כ): "וְלֹא תִתֵּן אֲרָצְכֶם אֶת יְבוּלָה וְעֵץ הָאָרֶץ לֹא יִתֵּן פְּרִיּוֹ". ואפשר לומר, כי ידוע שכל מה שיש לאיש ישראל, צריך לדעת שאינו מכח מעשיו, אלא לה' הארץ ומלואה, ואם ככה הוא חושב, אז "וּנְתַנֶּה הָאָרֶץ יְבוּלָה", וכן יתן עץ השדה פריו. אבל אם ישראל אינם בשלימות ח"ו, וחושבים שהארץ שלהם היא, אזי נפסק השפע חלילה, וזהו: "וְלֹא תִתֵּן אֲרָצְכֶם", היינו כשאתם סוברים שהיא "אֲרָצְכֶם", על ידי זה לא תתן את יבולה, וכן עץ של 'הארץ' (קאי על ארצכם), ארץ זו אתם מחשבים אותה כשלכם "לא יִתֵּן פְּרִיּוֹ"

ספר "עלים לתרופה"

בהר

וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שְׁבֵת לַה' (כה. ב.)

אמר הקב"ה: זרעו שש והשמיטו שבע, כדי שתדעו שהארץ שלי (סנהדרין לט.). ביאור נפלא על כך, אמר הגאון הקדוש רבי שמשון מאוסטראפולי, על פי המובא במדרש: שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: אלוקכם שומר שבת, האיך הוא מוריד גשמים בשבת? והשיב לו: כולא עלמא דיליה כחצר שלו נכל העולם הוא כחצרו של הקב"ה, שהוא שלון, ויכול לעשות בחצירו כל מה שהוא רוצה, עד כאן. ולכן בפרשת יתרו (שמות כ, ט-יא) נאמר: "זכור את יום השבת לקדשו וכו'... ויום השביעי שבת לה' אלוקיך", כלומר: שגם הקב"ה שומר שבת. והטעם: "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", ואם כן כל העולם הוא כחצרו. וזאת שלא תקשה קושייתו של הרשע הנ"ל. והנה בשמירת שביעית אנו מעידים כי לה' הארץ, ואם כן על ידי שביתת ישראל בשביעית מתיישב ונודע שהקב"ה שומר שבת והארץ שלו. זו כוונת הפסוק: "וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ", ועל ידי זה מובן ש"שְׁבֵת לַה'", שהקב"ה שומר שבת.

ספר "כמוצא שלל רב"

אֵל תִּקַּח מֵאֲתוֹ נֶשֶׁף וְתַרְבִּית וְיִרְאֶתָּה מֵאֲלוֹקֶיךָ (כה. לו.) לפי שדעתו של אדם נמשכת אחר הריבית... ומורה לעצמו היתר שנוטל רבית בשכר המתנתו לפיכך הוצרך לומר בו ויראת מאלוקיך (רש"י) המלוה בריבית אינו ירא מן הקב"ה (תנחומה משפטים ט). צריך להבין, למה דוקא על מלוה בריבית נאמר דבר זה שאין בו יראת שמים, הלא דבר זה נכון לכל הלאוין שבתורה? כלל גדול השמיעה לנו כאן התורה, היה רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל אומר: במקום שקיימת יראה אין הוראת היתר וכל הוראת היתר נובעת מצד שאין בו יראת שמים. יתכן שאדם למשל יואכל חזיר ולא יהיה הכרח ממעשהו שאיננו ירא שמים, כי ידע גם שחזיר אסור באכילה אלא שנפל ביד יצרו ולא החזיק מעמד מפני הקושי הגדול וכדומה, מה שאין כן בדברים שקל למצוא היתר עליהם ואע"פ שקושי שתיהן יהיו שוים הנה ההוראת היתר שבהם מסירה את היראת שמים. לכן רבית חמור מכל, ועונשו חמור וגם אינו עומד בתחיית המתים, כי חסרון יראה נורא מאוד, יותר מעבירות הכי חמורות.

ספר "לתתן עליון"

פִּי עֲבָדֶי הֵם (כה. מב.)

ההגדרה של עבד אמיתי היא שאין לו מאומה בעולמו לבד מעשיית רצון אדונו, וכל אשר לו יקריב למען מילוי המשימה הזו. ויש נפקא מינה גדולה ועצומה בין אם

וְאֶכְלֶתֶם לְחֶמְקֵם לְשֹׁבַע (כו.ה)

פירש רש"י: אוכל קמעה מתברך במעיו. מקשה החתם סופר: אחרי שבירכם שאוצורתיים אמלא, ואכלתם ישן נושן וכו', אם כן יכולים הם לאכול כדי שובעם, שוב מה צורך בברכה זו, שאוכל קמעה ומתברך במעיו. ומיישב, שנינו בגמרא (כתובות קד.) בשעת פטירתו של רבי זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמר רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה, ולא נהנתי מעולם הזה אפילו באצבע קטנה, והביאו התוספות שאמרו חז"ל במדרש: עד שאדם מתפלל שיכנס דברי תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו. נמצא שריבוי המאכל מונע מלזכות לתורה, לכן ברכם שלא יצטרכו להכניס לגופם מעדנים, אלא יסתפקו במועט ויתברך במעיהם.

ספר "אוצרות התורה"

וְאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת (כו. יג)

בקומה זקופה (רש"י). לכאורה כיצד עולה הדבר בקנה אחד עם מה שאמרו חז"ל: המהלך בקומה זקופה כאילו דוחק רגלי השכינה (סוטה ה.). אכן, כוונת דברי חז"ל, שכל המתגאה בלבו מסתלקת השכינה ממנו, שהרי, אין אני והוא יכולין לדור בעולם (סוטה ה.), על אחת כמה וכמה אם אף מתהלך בגאווה ובקומה זקופה. ברם. אם האדם משפיל עצמו ומתנהג בהכנעה לפני השכינה, והקב"ה הוא זה שמגביהו ומוליכו בקומה זקופה, כי אז, כמובן, אין השכינה מתרחקת ומסתלקת ממנו. וזהו שנאמר: "והתהלכתי בתוכם" ופירש רש"י: אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם. על כן וְאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת, בקומה זקופה.

חתם סופר

וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת... (כו. יד)

מדוע מדגישה התורה "וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת"? מתרצים שבאחד הימים הוכיח רב אחד את אנשי קהילתו ואמר להם: , כי מאז שהא משמש אצלם כרב, לא שמעו בקולו, אפילו פעם אחת, ואין לו השפעה עליהם. שמא סבורים אתם שהנכם חכמים ממני? המשיך והקשה, מדוע, אפוא, לא שמעתם לשום דבר, כי יתכן כי מאז שהגעתי הנה ועד עצם היום הזה, לא אמרתי דבר אחד נכון, ואף עצה טובה לא יצאה מפי? זהו שקובלת התורה ואומרת: "וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת", אילו קיימתם חלק מן המצוות, ניתן היה לומר ששאר המצוות אינן נראות לכם, ואתם סוברים שאין בהם די חכמה ותבונה, ולכן אינכם מקיימים אותן. אבל מאחר ואתם אינכם מקיימים "תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת", וכביכול, דוחים את כל התורה כולה, אתם מסגירים שאין זה אלא רוע לב, ואתם רק אנשי 'להכעיס' העושים ההפך מכל מה שאומרים להם. ספר "ומתוך האור"

הלכה: הרוצה לקבל שבת מוקדם ועדיין לא התפלל

מנחה, מה יעשה.

ראוי להתפלל מנחה לפני שמקבל שבת, כדי שלא יהיה בתפילתו משום 'תרתי דסתר', שמאחד קיבל על עצמו שבת, ומאידך הוא מתפלל תפילת מנחה של חול, לכן אין זה נכון לקבל שבת מוקדם לפני שהתפלל מנחה, אלא יאחר מעט את קבלת השבת ויתפלל מנחה גדולה. ואם הוא עומד ברגעים האחרונים שלפני השקיעת החמה שכבר צריך לקבל שבת ועדיין לא יתפלל מנחה, יקבל שבת רק לענייני מלאכה ויוכל להתפלל מנחה. ואם קיבל שבת לגמרי קודם שהתפלל מנחה, י"א שלא יכול להתפלל מנחה אלא יתפלל ערבית שתיים, וי"א שיכול להתפלל מנחה, דלא גרע מ'שבות' שהותר אחר קבלת שבת דיחיד לצורך מצוה.

הליכות שבת "רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: קחו את הלימודים לידים, אחרת הם לא יכנסו לראש. ספר "שמחלה"

חקירה: התרת נדרים

הנדר ניתר לגמרי וכאילו שלא היה איסור כלל, (כעין הותרה), או שיש איסור ורק התורה התירה להתנהג כאילו שאין איסור (כעין דחוויה) (קונטרסי שיעורים נדרים יט-ג) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: לאין מידה

רבי נתן צבי מסלובודקה היה אומר: התורה אין לה מידה, היא אינה קטנה בשביל גדול שבגדולים, ואיננה גדולה בשביל קטן שבקטנים.

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף קסז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת גזיס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה גיזות בת אלזי, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. דיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גיזיל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, גינט מסעודה בת גיזיל יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צירלי בן גיזילייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, לינה רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
כלל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr